

TÜRK MACAR İLİŞKİLERİNİN ANLAMLI YÖNLERİ

Yazan:
Prof. Dr. Vecdet Erkun
Türk-Macar Dostluk Derneği Kurucu Başkanı

Şubat 8, 2006

Türk Macar ilişkilerini tarih boyunca incelediğimiz zaman dünyada az veya hiç rastlanmayan olayların varlığını görüyoruz

Mohac Savaşından önce sınır boyu Türk Macar köylerinin çok samimi ilişkileri olduğu bilinmektedir.

Mohac Savaşından sonra Türk'ler Macaristan'dan yalnız vergi almışlar. Macar'ların sosyal, ticari, dini yaşamlarına hiç karışmamışlardır hatta, alınan vergi Macaristan'ın ihtiyaçlarını karşılamadığı zamanlarda İstanbul hazinesinden para aktarıldığı bilinmektedir. (Prof. Dr. Kalde)

Sultan Süleyman Szigetvar'da öldüğü zaman iç organlarını Macar'lar saklamışlar, bilahare bunları Türk diplomatları ve Macar'lar ortaya çıkarmışlardır. Daha sonra Szigetvarda bu iç organlar gömülerek Sultan Süleyman türbesi yapılmış ve aynı yerde Sultan Suleyman'ın büyük bir büstü de yer almıştır.

Türk'ler Buda'yı terkederken Buda'nın son müdafii Abdurrahman Paşa Buda Kalesinde şehit olmuş ve orada mezarı üzerindeki mezar taşında Macar'lar ayrıca "kahraman bir düşmandı" ifadesiyle sevgilerini açıklamışlardır.

Macaristan'dan Türk'ler ayrıldıktan sonra özellikle Türk hamamları ve bazı Osmanlı eserleri Macar'lar tarafından titizlikle muhafaza edilmiş; bunların arasında Gül Baba türbesi de bir çok sıkıntılı savaş yıllarına rağmen muhafaza edilmiştir.

Büyük Macar devlet adamları Rakoczi ile Kosuth Lajos Türkiye'ye iltica etmişler ve karşı taraf devletler iade edilmelerini istemiş. İade edilmezlerse savaş ilan edeceklerini söylemişler; Türk'ler, onlar bizim misafirimizdir, savaşı kabul ederiz fakat iade etmeyiz, cevabını vermişlerdir. Bu devlet adamlarından bilhassa Rakoczi uzun yıllar Türkiye'de yaşamış ve Tekirdağ'da ölmüştür. Kosuth Lajos ise, Türkiye'den salimen ayrılmıştır.

I.Dünya Savaşı sırasında Türk'ler ve Macar'lar aynı safda savaşmışlar ve Budapeşte'de Türk Şehitliği bugüne dek itina ile muhafaza edilmiştir.

I.Dünya Savaşı sonrası Türk'ler ve Macar'lar savaşı kaybetmişlerdir. Anadolu, İngiliz, Fransız, İtalyan, ve Yunan birlikleri tarafından işgal edilmiş, fakat Türk milletinin bağırından çıkan Mustafa Kemal Atatürk işgalcilere karşı savaş ilan etmiştir. Macar'lar başından itibaren Mustafa Kemal Paşa'yı desteklemişlerdir. Macaristan da bazı arazi kayıpları vermiş üzüntülerini dile getirmişlerdir, hatta, ben Budapeşte'de öğrenci iken Macar dostlarımin bana, ne yazık ki biz bir Mustafa Kemal çıkartamadık diye duygularını açıkca ortaya koymuşlardır.

Ankara'da Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) kurulduğu zaman

Macar Devleti TBMM yi ilk tanıyan devletlerden biri olmuştur.

Macar'lar, Türkiye'de Atatürk'ün önderliğinde yapılan inkılapları takdirle karşılamışlardır. Yüce Atatürk'ü onlar çok sever Atatürk de bilhassa Macar müzigini zevkle dinler, Macar sanatçılarını Türkiye'ye davet ederdi, nitekim Atatürk 1935 yılında Ankara'da Türk Dil Tarih ve Coğrafya fakültesinde Ungoroloji kürsüsünü kurdu muştur; ancak, şurasını da önemle belirtmeliyiz ki Macar'lar da ilk defa Budapeşte'de Türkoloji bilim dalını kurmuşlardır.

Atatürk yaşadığı ve ölümünden sonra dünyanın hiç bir ülkesindeki asında çıkmayacak büyük takdir dolu yazılar Macar basınında yer almıştır. (Bakınız: Prof. Dr. Vecdet Erkun tarafından çevrilen "Macar Basınında Mustafa Kemal Atatürk" Atatürk Araştırma Merkezi)

Bugün Türkiye Cumhuriyeti ve Macaristan Cumhuriyeti NATO'nun üyesidir ayrıca Macaristan Avrupa Birliğine katılmıştır. Türkiye Cumhuriyeti de Avrupa Birliğine katılma yolunda ilerlemektedir.

Türk ve Macar halkı, köylüsü ağırbaşlı vatansever insanlardır. Bu insanlar beraber oldukları zaman yavaştan yavaştan Macar müziği ile başlayan bir samimiyet içerisinde Türk ve Macar folklor danslarını beraberce oynamaktan zevk duyarlar.

Sonuçta, bu olaylar Türk-Macar ilişkilerinin yalnız diplomatik yollarla bağlanan dostluk anlaşmalarıyla değil, fakat Türk milletinin ve Macar milletinin içlerinden gelen sevgi ve saygının gerçek

sonuçlarıdır.

Bu yazının başında ifade edildiği gibi bu karşılıklı sevgi ve saygı başka uluslar arasında hiç rastlanmamıştır.

Sonuç: Türk ve Macar ilişkilerinin sonsuza dek mutluluk içinde devam etmesini gönülden dilerim.